

Περιφερειακή Ανάπτυξη

Διάλεξη 12: Μετανάστευση (κεφάλαιο 10, Πολύζος Σεραφεΐμ)

Δρ. Βασιλείου Έφη
Τμήμα
Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το φαινόμενο της μετανάστευσης
 - i. Ορισμός
 - ii. Τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης
 - iii. Οι μορφές της μετανάστευσης
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις
 - i. Οικονομικές προσεγγίσεις
3. Αίτια και προσδιοριστικοί παράγοντες
4. Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα

Το φαινόμενο της μετανάστευσης

Ορισμός της μετανάστευσης:

Ως μετανάστευση μπορεί να ορισθεί η φυσική μετάβαση ατόμων από μία κοινωνία σε κάποια άλλη, ή η μετακίνησή τους από μια περιοχή σε μια άλλη για μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση.

Η μετακίνηση αυτή γίνεται εκούσια ή ακούσια με βαθύτερα αίτια τουλάχιστον στην εκούσια, την αλλαγή του τρόπου ζωής και την αναζήτηση «καλύτερης τύχης».

Το **βασικό χαρακτηριστικό** της μετανάστευσης είναι η γεωγραφική κινητικότητα.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την κινητικότητα σχετίζονται με: τις κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες που επικρατούν
α) στις χώρες (ή τις περιοχές) **προέλευσης** και β) **προορισμού**

Ορισμός της μετανάστευσης

Η διεθνής μετανάστευση αποτελεί τα τελευταία χρόνια ένα φαινόμενο που έχει απασχολήσει τους διεθνείς οργανισμούς, αλλά κυρίως τις χώρες "προέλευσης" και τις χώρες "υποδοχής" της.

Η μελέτη της δεν περιορίζεται στη δημογραφική της διάσταση, αλλά διερευνώνται και άλλες διαστάσεις όπως η οικονομική, η αναπτυξιακή, η πολιτιστική κ.λ.π.

Γεγονός είναι, ότι η δυναμική, η πολυπλοκότητα και η συνθετότητα του φαινομένου σε ένα διεθνοποιημένο κόσμο συνεχώς αυξάνεται.

Τελευταία, η συζήτηση έχει εστιασθεί στο ρόλο που η μετανάστευση μπορεί να παίξει στην επίλυση των οικονομικών και δημοσιονομικών προβλημάτων που επιφέρει η πληθυσμιακή γήρανση στις χώρες του ΟΟΣΑ, και η κάλυψη θέσεων εργασίας με υψηλές απαιτήσεις επαγγελματικής κατάρτισης όπως οι κλάδοι της πληροφορικής, της διοίκησης, κ.λ.π.

Ορισμός της μετανάστευσης

Η μετανάστευση ανάλογα με το μέγεθός της και την "κατεύθυνσή" της προκαλεί αξιοσημείωτες μεταβολές τόσο στη χώρα υποδοχής, όσο και στη χώρα προέλευσης και έχει επηρεάσει τα τελευταία χρόνια πολλές από τις ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ αυτών και την Ελλάδα.

Έχει ενταθεί από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και έπειτα, γεγονός που οφείλεται στις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις που παρατηρήθηκαν την τελευταία 15-ετία σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο.

Πέραν της αύξησης της έντασης των μεταναστευτικών "ροών" παρατηρήθηκε και μεταβολή της κατεύθυνσής τους.

Τα **βασικά θέματα** που απασχολούν την βιβλιογραφία σχετικά με τη μετανάστευση, αφορούν κυρίως:

- (α)** Το ρόλο της μετανάστευσης στην κάλυψη συγκεκριμένων ελλείψεων στην αγορά εργασίας σε συγκεκριμένους παραγωγικούς τομείς/συνέπειες στην αγορά εργασίας.
- (β)** Τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης και κατά πόσο η μετανάστευση μπορεί να αποτελέσει λύση για την ανανέωση του πληθυσμού που εμφανίζει μείωση και γήρανση στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- (γ)** Ποιες είναι οι συνέπειες της μετανάστευσης στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών προέλευσης.

Τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης σήμερα

Η μετανάστευση σήμερα χαρακτηρίζεται από:

(α) Από τη διεύρυνση του φαινομένου της οικογενειακής συνένωσης.

(β) Την ύπαρξη της νόμιμης και της παράνομης μετανάστευσης.

(γ) Την ύπαρξη σημαντικού αριθμού προσφύγων και μεταναστών που ζητούν πολιτικό άσυλο.

Η μετανάστευση, είναι «επιθυμητή» στις χώρες υποδοχής, υπό την προϋπόθεση ότι εξυπηρετεί δυο βασικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών:

(α) Συμβάλει στην αναστροφή της δημογραφικής συρρίκνωσης που υφίστανται οι αναπτυσσόμενες χώρες.

(β) Καλύπτει τις υπάρχουσες ανάγκες για «φθηνή» εργασία, τουλάχιστον για ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών.

Οι μορφές της μετανάστευσης

Η μετανάστευση μπορεί να έχει τις εξής μορφές:

1) Για λόγους εργασίας, με κατεύθυνση από τις λιγότερο αναπτυγμένες προς τις αναπτυγμένες χώρες, όπου επικρατούν καλύτερες συνθήκες εργασίας, υψηλότεροι μισθοί, κ.λπ. Υπάρχουν, βέβαια, και οι περιπτώσεις που το φαινόμενο έχει αντίστροφη κατεύθυνση, αλλά το μέγεθός της είναι πολύ μικρότερο στην περίπτωση αυτή.

2) Για λόγους εκπαίδευσης, που περιλαμβάνει τους μετακινούμενους από χώρα σε χώρα για λόγους σπουδών κατά κανόνα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3) Για επαγγελματική κατάρτιση, που περιλαμβάνει τους επαγγελματίες που μεταβαίνουν και παραμένουν για μικρό χρονικό διάστημα σε κάποια χώρα, με σκοπό την επαγγελματική τους εκπαίδευση και κατάρτιση στις σύγχρονες τεχνολογίες ή άλλες σύγχρονες μορφές παραγωγής.

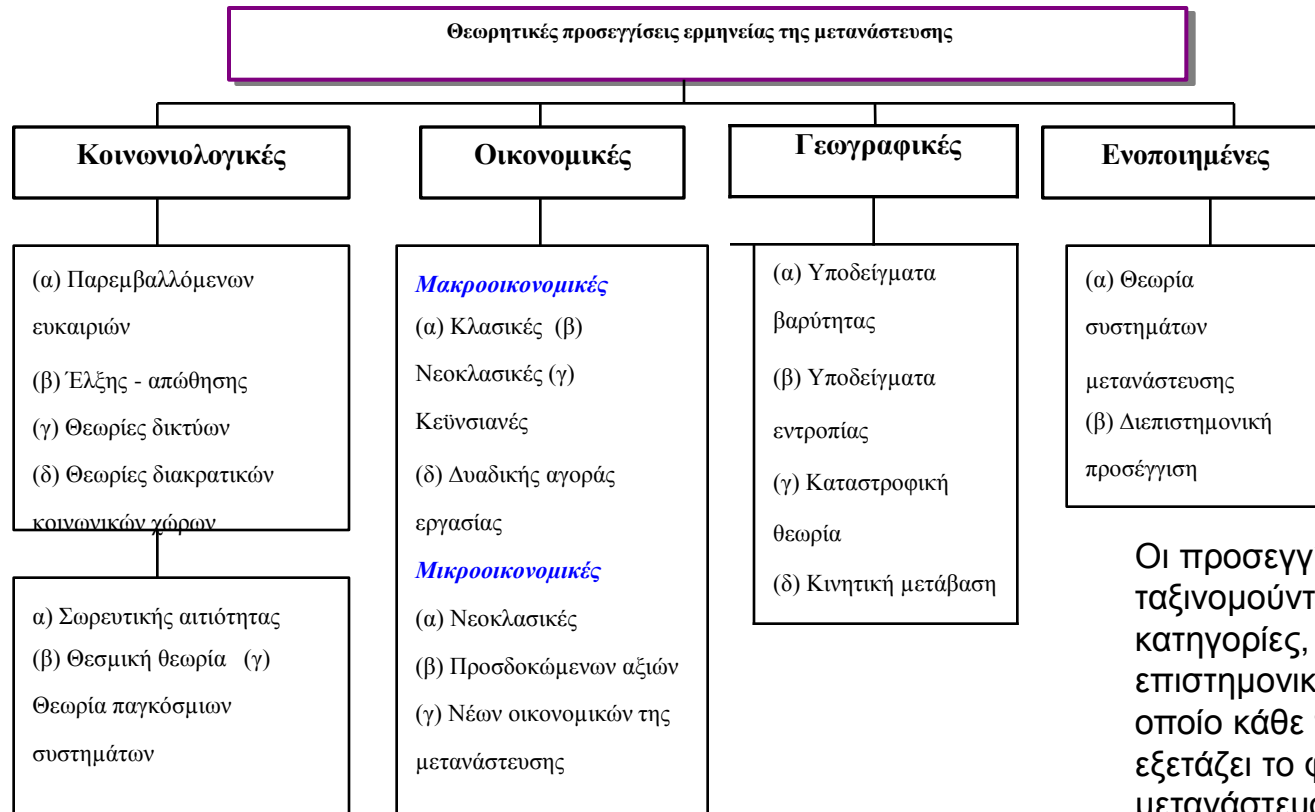
Οι μορφές της μετανάστευσης

4) Για σύντομη ή εποχιακή εργασία, που η οποία περιλαμβάνει όσους μετακινούνται για βραχύ χρονικό διάστημα, π.χ. ένα 6-μηνο, με σκοπό την εποχιακή εργασία, η οποία συνήθως είναι ανειδίκευτη ή ημειδίκευμένη.

5) Για μόνιμη τακτοποίηση που περιλαμβάνει άτομα που μετακινούνται από μια περιοχή σε άλλη με σκοπό τη μόνιμη κατοικία, ενώ η μετακίνηση δεν έχει ως βασικό κίνητρο την εργασία.

6) Η προσφυγική μετανάστευση, που σχετίζεται με πολιτικές διώξεις, πολεμικές συγκρούσεις, φυσικές καταστροφές και γενικότερα με αναγκαστική μετακίνηση πληθυσμών

Θεωρητικές προσεγγίσεις ερμηνείας της μετανάστευσης

Οικονομικές θεωρίες

Νεοκλασικό μοντέλο (Harris and Todaro, 1970)

Οι προσεγγίσεις αυτές επιδιώκουν να ερμηνεύσουν τη μετανάστευση της εργασίας αντιμετωπίζοντάς την ως οικονομικό φαινόμενο και, όπως γενικά όλες οι οικονομικές θεωρίες, ακολουθούν τη μακρο είτε τη μικρο θεώρηση.

Περιλαμβάνουν μια ποικιλομορφία παραδειγμάτων των θεωρητικών οικονομικών που είτε κυριαρχούσαν, είτε συνυπήρξαν σε διάφορες περιόδους.

Αν υπάρξουν διαφορετικά επίπεδα αμοιβών μεταξύ δύο καπιταλιστικών οικονομιών, μια που χαρακτηρίζεται από ανεργία και άλλη από ένα πλεόνασμα του κεφαλαίου, θα προκληθούν μετανάστευση και ανάλογες ροές εργασίας και κεφαλαίου.

Οικονομικές θεωρίες

Νεοκλασικό μοντέλο (Harris and Todaro, 1970)

Η μετανάστευση κατά το υπόδειγμα έχει **4 βασικά χαρακτηριστικά**:

(α) Πρωταρχικά καθορίζεται από τη θεώρηση των σχετικών στοιχείων κόστους – οφέλους χρηματικών αλλά και ψυχολογικών στοιχείων.

(β) Εξαρτάται από τις προσδοκώμενες και όχι τις πραγματικές διαφορές μισθού μεταξύ του αγροτικού και του αστικού τομέα.

(γ) Η πιθανότητα να βρει ο μετανάστης εργασία στον αστικό τομέα είναι αντιστρόφως ανάλογη της ανεργίας στον αστικό τομέα.

(δ) Θεωρείται ορθολογικό η μετανάστευση να υπερβαίνει τις ευκαιρίες της αστικής απασχόλησης, όταν υπάρχει διαφορά μεταξύ των προσδοκώμενων εισοδημάτων στον αγροτικό και αστικό τομέα.

Θεωρία των δυαδικών αγορών εργασίας (Piore, 1979)

Στην κατηγορία ανήκει η θεωρία των δυαδικών αγορών εργασίας, που βασίζεται στην εμπειρική παρατήρηση ότι τα μεταναστευτικά ρεύματα καθορίζονται από τα χαρακτηριστικά ζήτησης εργασίας στον προορισμό.

Το γεγονός αυτό, οδηγεί στο ότι η εργασία που μεταναστεύει είναι απαραίτητη για τις οικονομίες των αναπτυγμένων χωρών.

Η προσέγγιση εκτιμά ότι δεν είναι μόνο οι αμοιβές εργασίας που προκαλούν τη μετανάστευση, αλλά και η θέση του εργαζόμενου στην επαγγελματική και κοινωνική ιεραρχία.

Οι επιχειρηματίες για να προσελκύσουν το τοπικό εργατικό δυναμικό, προτιμούν να καλύψουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων τους σε θέσεις εργασίας στα χαμηλότερα επίπεδα με πρόσληψη μεταναστών, που δεν έχουν ιδιαίτερες φιλοδοξίες, παρά να αυξήσουν τις αμοιβές τους.

Θεωρία των δυαδικών αγορών εργασίας (Piore, 1979)

Η προσέγγιση αυτή δικαιολογεί την κατάτμηση των αγορών εργασίας, ως αποτέλεσμα της μετακίνησης του τοπικού πληθυσμού προς τα ελκυστικότερα επαγγέλματα, ενώ οι μετανάστες προσανατολίζονται σε βρώμικες, επικίνδυνες και δύσκολες εργασίες, όπως παραστατικά εκφράζεται με το **'3D' (dirty, dangerous and difficult jobs)**.

Επιπλέον, οι μετανάστες διακρίνονται ως εργατικό δυναμικό σε σχέση με το τοπικό για την ευελιξία του, αφού το τελευταίο προστατεύεται καλύτερα από οργανώσεις, συνδικάτα, κανονισμούς και νομοθεσία επί των όρων εργασίας, κ.λπ.

Αυτό εξηγεί γιατί μεταξύ των μεταναστών οι νέοι και οι γυναίκες είναι περισσότερο πρόθυμοι να δεχτούν τις χειρότερες αμοιβές και δυσμενέστερους όρους σε σχέση με άλλες ομάδες.

Μικροοικονομική Θεώρηση(Massey, 1993)

Στο **μικροοικονομικό** η μετανάστευση αντιμετωπίζεται από τη νεοκλασική προσέγγιση ως επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, στο πλαίσιο μιας ανάλυσης κόστους - οφέλους.

Το άτομο μεταναστεύει, εάν το αναμενόμενο εισόδημα στη χώρα υποδοχής είναι υψηλότερο από το αναμενόμενο εισόδημα στη χώρα προέλευσης συν τις δαπάνες μετανάστευσης.

- Η ύπαρξη της βασικής πληροφόρησης σχετικά με τις λειτουργίες και τις διαδικασίες της αγοράς εργασίας, καθώς και η αντίστοιχη πληροφόρηση για τα οικονομικά χαρακτηριστικά άλλων χωρών οδηγεί το άτομο σε μετακίνηση, με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση των ατομικών του συμφερόντων.

Η χώρα που μεταναστεύει είναι αυτή στην οποία μεγιστοποιείται η καθαρά παρούσα αξία του προσδοκώμενου αναμενόμενου εισοδήματος μείον το άμεσο ή έμμεσο κόστος της μετανάστευσης.

Νέα οικονομική θεωρία της μετανάστευσης (Stark and Bloom, 1985)

Η νέα οικονομική θεωρία της μετανάστευσης προτείνει ότι, οι αποφάσεις δεν είναι προσωπικές αλλά οικογενειακές.

Οι μεταναστευτικές διαδικασίες υλοποιούνται στο πλαίσιο οικογενειακών σχεδίων και οι άνθρωποι ενεργούν συλλογικά, όχι μόνο για να μεγιστοποιήσουν το εισόδημα, αλλά και να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους για τα μέλη της συγγενικής ομάδας.

Οι αποφάσεις για μετανάστευση αποτελούν μέρος της οικογενειακής στρατηγικής και της διαχείρισης κινδύνου σε οικογενειακό επίπεδο, παρά μια απλουστευτική διαδικασία μεγιστοποίησης του αναμενόμενου εισοδήματος ενός μετανάστη.

Σε αυτήν την προσέγγιση, οι διαφορές στις αμοιβές της εργασίας μεταξύ των χωρών προέλευσης και προορισμού δεν είναι η μόνη προϋπόθεση για τη μετανάστευση.

Προσδιοριστικοί παράγοντες μεταναστευτικών ροών

Στη σύγχρονη εποχή οι οικονομικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη μετανάστευση και είναι δυνατόν να διακριθούν σε:

(α) Διαφορές μισθών και το γενικότερο επίπεδο αμοιβών μεταξύ των χωρών προέλευσης και υποδοχής των μεταναστών. Όταν οι μισθοί εργασίας στη χώρα υποδοχής είναι μεγαλύτεροι από τη χώρα αποστολής μεταναστών ευνοείται η μετανάστευση. Στις αμοιβές είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν και οι γενικότερες κοινωνικές παροχές ή παροχές που σχετίζονται με το επίπεδο ζωής των κατοίκων μιας χώρας.

(β) Διαφορές στην ανεργία μεταξύ των χωρών, οι οποίες οδηγούν σε μετακίνηση των εργαζομένων προς τις χώρες που έχουν αυξημένη ζήτηση για εργασία.

Προσδιοριστικοί παράγοντες μεταναστευτικών ροών

(γ) Γεωγραφικές αποστάσεις μεταξύ των χωρών. Υπάρχει μια αντίστροφη σχέση μεταξύ του όγκου των μεταναστευτικών ροών, όπως μεταξύ, σχεδόν, όλων των ροών και των γεωγραφικών αποστάσεων. Οι μικρές γεωγραφικές αποστάσεις αμβλύνουν τις αρχικές αναστολές, μειώνουν την ανασφάλεια που υπάρχει και ενισχύουν τη λήψη της απόφασης για μετανάστευση.

(δ) Οι πληθυσμιακές πιέσεις, αποτέλεσμα της αύξησης του πληθυσμού πολλών οικονομικά ασθενέστερων χωρών. Οι πιέσεις αυτές δεν επιτρέπουν τη βελτίωση του επιπέδου ευημερίας των κατοίκων, δεδομένου ότι η διατιθέμενη έκταση της γης δεν επαρκεί για τη συντήρηση του πληθυσμού και ευνοούν την εμφάνιση μεταναστευτικών τάσεων.

Προσδιοριστικοί παράγοντες μεταναστευτικών ροών

ε) Η ύπαρξη προηγούμενης μετανάστευσης από τη χώρα προέλευσης προς τη χώρα υποδοχής και η δημιουργία ενός «συγγενικού δικτύου».

στ) Η ύπαρξη κοινής θρησκείας, κοινής γλώσσας και ιστορικών φιλικών δεσμών μεταξύ των χωρών, οπότε ως ένα βαθμό, οι χώρες υποδοχής είναι πιο ελκυστικές για τους μετανάστες.

(η) Φυσικές καταστροφές, οι οποίες πολλές φορές ενισχύουν την απόφαση ή γίνονται αιτίες μετανάστευσης.

(θ) Η χαλαρότητα στην άσκηση αντιμεταναστευτικής πολιτικής πολλών χωρών, η οποία στην περίπτωση των παράνομων μεταναστών επηρεάζει την πιθανότητα σύλληψης και απέλασης των μεταναστών.

(ι) Πολιτικοί λόγοι και πολιτικές διώξεις που ασκούνται σε πολλά αυταρχικά καθεστώτα, οι οποίοι διαχρονικά τείνουν να μειωθούν.

Εμπειρικά αποτελέσματα των ερευνών για τη μετανάστευση

Μια επισκόπηση εμπειρικών μελετών οδηγεί στα εξής συμπεράσματα:

(α) Δεν αποτελεί μεμονωμένο εθνικό φαινόμενο ορισμένων χωρών, αλλά ένα σύμπλεγμα κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών παραγόντων, συνδυασμένο με το γενικότερο πρόβλημα της υπανάπτυξης και τη σχέση εξάρτησης χωρών από τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Είναι πολυδιάστατο φαινόμενο και τα χαρακτηριστικά του ποικίλουν ανάλογα με την εποχή και τη γεωγραφική περιοχή.

(β) Αποτελεί συνάρτηση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών σχέσεων που επικρατούν σε μια χώρα, σε μια δεδομένη χρονική φάση.

(γ) Δεν είναι μεμονωμένο πρόβλημα εξαγωγής εργατικών δυνάμεων από μια χώρα, αλλά εξαρτάται από τις οικονομικές και δημογραφικές εξελίξεις στις χώρες εισαγωγής.

Εμπειρικά αποτελέσματα των ερευνών για τη μετανάστευση

(δ) Το μεταναστευτικό φαινόμενο έχει εκμεταλλευτικό χαρακτήρα, σε βάση ταξική, εθνική/κρατική που εκφράζεται στη θεσμοποίηση των διακρίσεων στις χώρες υποδοχής μέσα στους νόμους περί αλλοδαπών.

(ε) Ευνοεί τη σταθεροποίηση του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος τόσο στις χώρες προέλευσης όσο και στις χώρες προορισμού των μεταναστών.

(στ) Σε ορισμένες χώρες η μετανάστευση ενθαρρύνεται, με στόχο την αποφυγή κοινωνικών και πολιτικών πιέσεων μεταφέροντας οικονομικά προβλήματα στις χώρες υποδοχής.

Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει καταστεί από τις αρχές της δεκαετίας του '90 «δημοφιλής» προορισμός για οικονομικούς μετανάστες με χώρες αναπτυσσόμενες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Παρά το ότι, η χώρα αποτέλεσε στο παρελθόν «πηγή» μετανάστευσης, τα κοινωνικά κυρίως προβλήματα που αρχικά δημιουργήθηκαν από τους μετανάστες έδειξαν ότι, δεν είχε την ικανότητα για την επιτυχή επίλυσή τους.

Μη έχοντας προηγούμενη εμπειρία με τη διαχείριση ενός τόσο μεγάλου αριθμού μεταναστών, η χώρα «αιφνιδιάστηκε», και ήταν υποχρεωμένη για γρήγορη και ομαλή προσαρμογή στη νέα κοινωνική και οικονομική κατάσταση.

Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα

Η οικονομική μετανάστευση προς την Ελλάδα ανάλογα με τα οικονομικά χαρακτηριστικά και το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας προέλευσης είναι δυνατόν να διακριθεί στις 4 βασικές κατηγορίες:

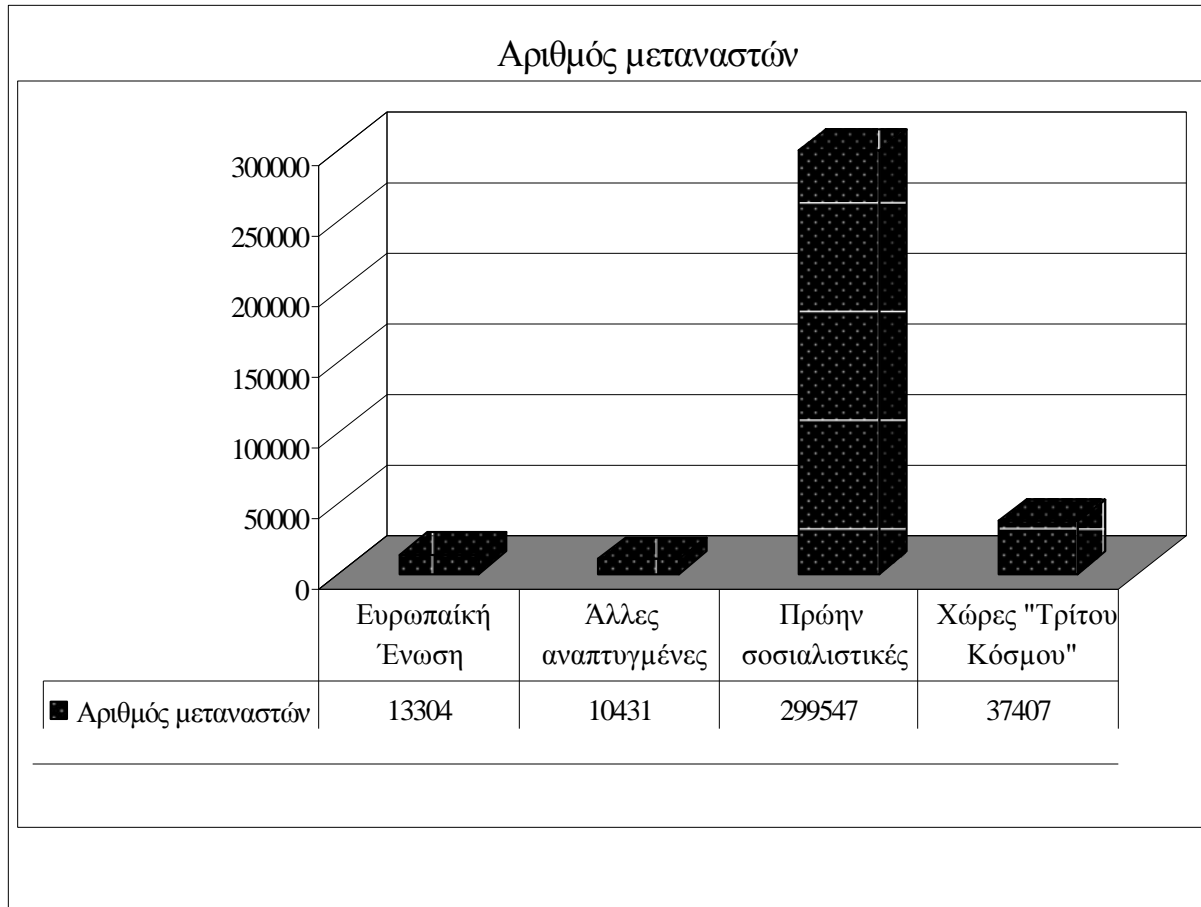
- (α) Όταν η χώρα προέλευσης είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περίπτωση κατά την οποία η μετακίνηση και η εργασία των κατοίκων των χωρών αυτών προς την Ελλάδα είναι θεωρητικά ελεύθερη και ανεμπόδιστη.
- (β) Όταν πρόκειται για τους υπηκόους οικονομικά αναπτυγμένων χωρών που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΗΠΑ, Καναδάς, κ.λπ.),
- (γ) Για τους υπηκόους των πρώην σοσιαλιστικών χωρών, των οποίων η είσοδος στη χώρα, η διαμονή και εργασία ήταν αρχικά παράνομη, ενώ στη συνέχεια υπήρξε μερική ή ολική νομιμοποίηση ή ακόμη «ανοχή» στην παραμονή τους.
- (δ) Όταν πρόκειται για υπηκόους χωρών του ονομαζόμενου «τρίτου κόσμου», των οποίων η είσοδος, η διαμονή και η εργασία ήταν αρχικά παράνομη, ενώ στη συνέχεια, όπως για τους μετανάστες της 3ης κατηγορίας υπήρξε μερική ή ολική νομιμοποίησή τους.

Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα

Ως **βασικότεροι παράγοντες** που συντελούν στη διαμόρφωσή της ελκυστικότητας στην Ελλάδα είναι οι εξής:

- (α) Το μεγάλο μήκος των ελληνικών συνόρων σε συνδυασμό με τη δυσκολία φύλαξής τους και παρεμπόδισης της εισόδου των παράνομων μεταναστών.
- (β) Η γεωπολιτική θέση της χώρας, η οποία θεωρείται ως γεωγραφικό κομβικό σημείο συνάντησης τριών ηπείρων και ενδιάμεσος σταθμός στη διαδρομή από τις φτωχές χώρες της Ασίας και της Αφρικής προς τις πλούσιες ευρωπαϊκές χώρες.
- (γ) Η γεωγραφική εγγύτητα με τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, η οποία βοήθησε στην εντατικοποίηση των οικονομικών σχέσεων της Ελλάδας με τις χώρες αυτές και τη δημιουργία μεταναστευτικών ρευμάτων.
- (δ) Η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

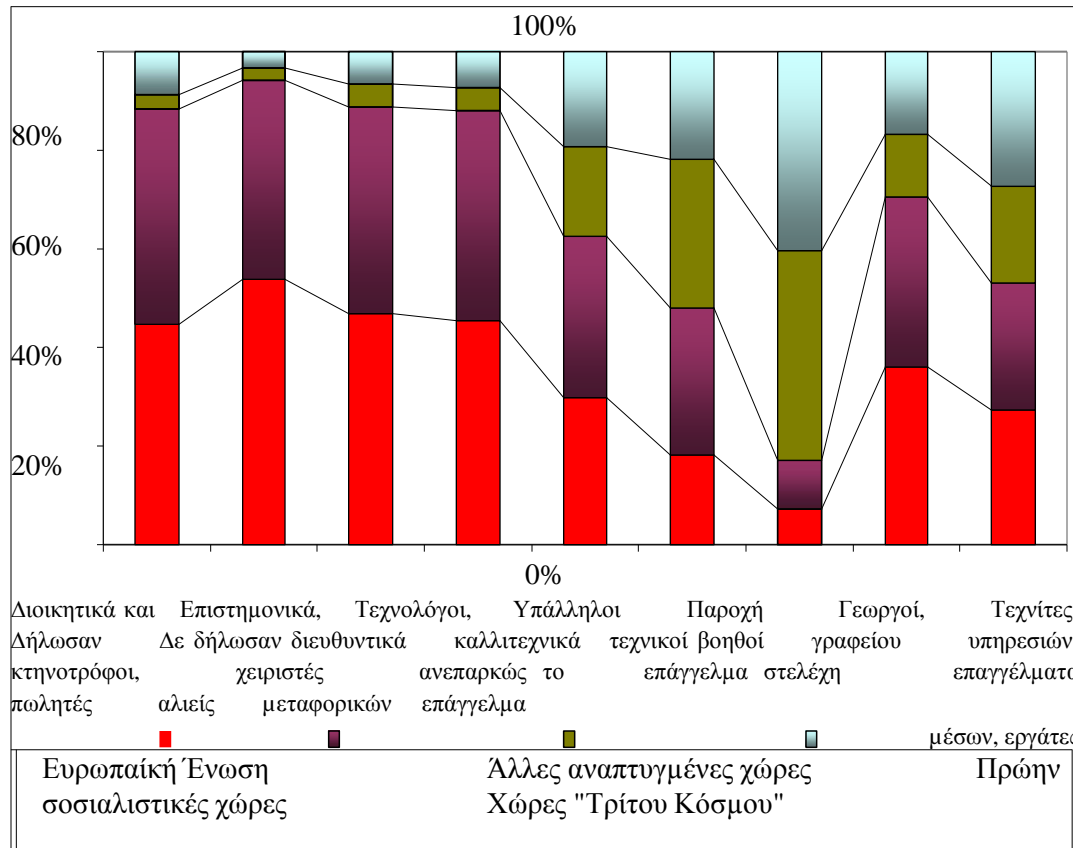
Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα

Οι μετανάστες στην Ελλάδα σύμφωνα με Εθνική Απογραφή 2001 είναι στην πλειονότητά τους Αλβανοί, αλλά υπάρχει μια ποικιλία στις χώρες προέλευσης των μεταναστών.

Το μεγαλύτερο ποσοστό προέρχεται από τις χώρες: Αλβανία, Βουλγαρία, Γεωργία, Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Πολωνία, και Πακιστάν.

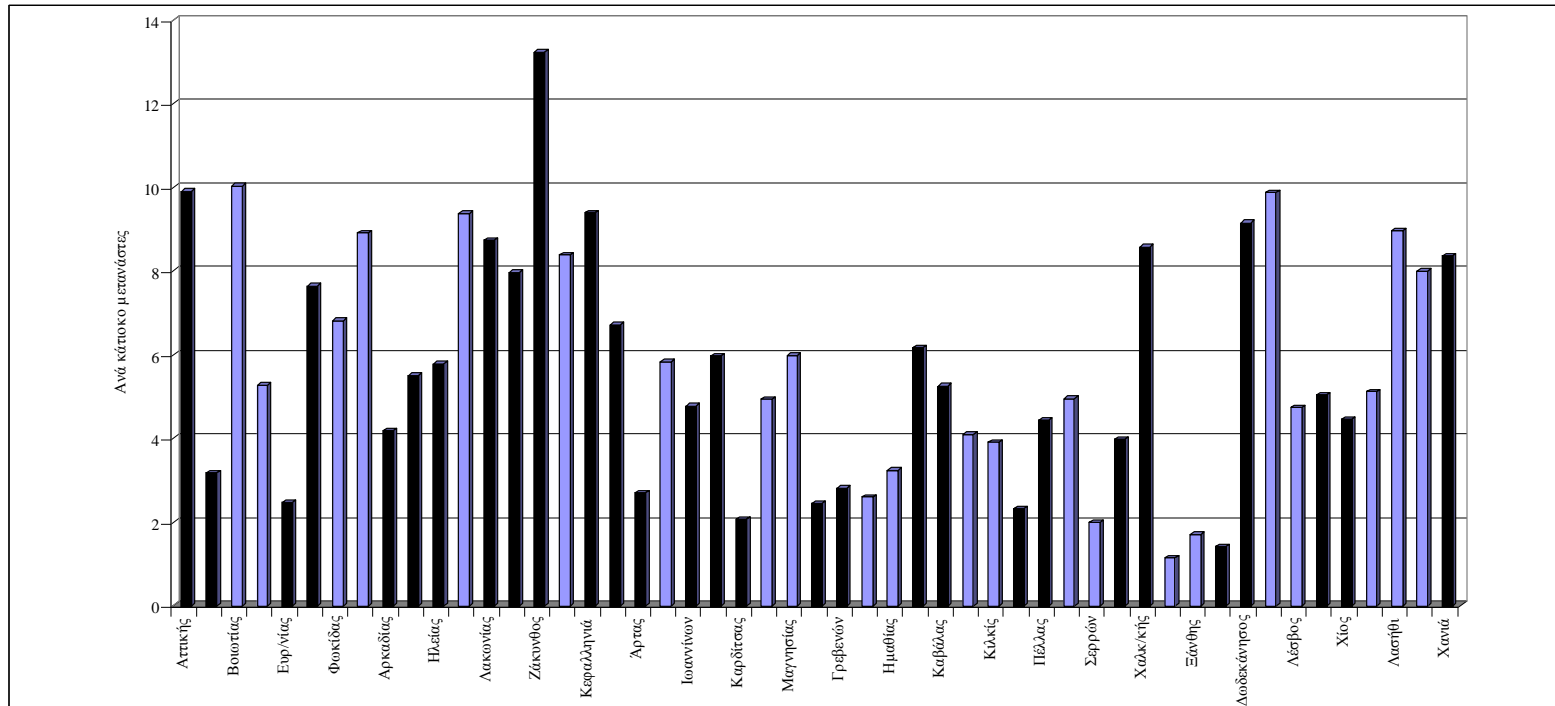
Η απασχόληση των μεταναστών στην Ελλάδα

Οι εργαζόμενοι στην Ελλάδα που προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. και άλλες αναπτυγμένες χώρες εργάζονται ως διοικητικά και διευθυντικά στελέχη, σε επιστημονικά επαγγέλματα, κ.λ.π.).

Αντίθετα, όσοι προέρχονται από τις άλλες δυο κατηγορίες χωρών εργάζονται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, ως εργάτες, τεχνίτες, κ.λπ.

Η χωρική κατανομή των μεταναστών στους νομούς της Ελλάδας

Παρατηρείται μια άνιση κατανομή των μεταναστών στους νομούς. Οι νομοί με το μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών ανά κάτοικο είναι οι νομοί Ζακύνθου, Βοιωτίας, Αττικής, Κορινθίας, Λακωνίας, Χαλκιδικής, Κυκλάδων και οι 3 νομοί της Κρήτης.

Οι νομοί με τον μικρότερο αριθμό μεταναστών ανά κάτοικο είναι οι νομοί της Θράκης, Σερρών, Δράμας και Κοζάνης.

Πρόσφατα στατιστικά στοιχεία στην Ελλάδα

Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία (Υπουργείο Εσωτερικών, 2012) εκτιμάται ότι ο αριθμός των νόμιμων αλλά και των παράνομων αλλοδαπών στην Ελλάδα ανέρχεται στους 1.300.000- 1.500.000. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει από τον αριθμό αλλοδαπών (νομίμων και παρανόμων) που είχαν απογραφεί το 2001 και ανέρχονταν σε 762.000 ανθρώπους. Στη συνέχεια, με τους μεταναστευτικούς νόμους του 2005 και 2007 νομιμοποιήθηκαν 161.259 άνθρωποι.